

Rus tupany

Category: Kitapcy, Publisistika

написано kitapcy | 26 января, 2025

Rus tupany RUS TUPANY

Soňky ýyllarda Ýakyn Gündogar Günbatary çagşatmagyň pikirini eden urşujlary ýetişdirdi.

Usame bin Ladin «Nýu-Ýorkdyr Waşington teraktlary» arkaly sowet goşunyna edişi ederin öýdüp, amerikan goşunyny owgan daglaryna çekmegiň pyglyny gurdy. Edeni ugruna bolmady. ABŞ Taliban režimini agdardy we Bin Ladiniň söbügine mündi. Ony öldürip, jesedini balyklara şam etdi.

Ebubekir el-Bagdady Mosulda orta çykyp, Günbatara, halkara hukuga we her dürli ylymlylyga (pozitiwlige) garşy duşmançylyk gylyjyny syrды. Amerikan uçarlary-da gelägetdin, ony «döwleti» bilen birlikde ýedi gat ýeriň teýine sokdy.

Homeýni rewolýusiýasy «Uly Şeýtana» garşy duşmançylyk liniýasynda döredi. Zamanasynyň başyny amerikanlary masgaralap we olaryň Tährandaky ilçihanasynda zamuna alyp başlady. Beýrutdaky amerikan ilçihanasynda we ýene şol ýerdäki Harby-

deñiz güýçleriniň ştabyna garşy bombaly terakty hem-ä şeýle maksadynyň hemem takstikasynyň bardygyny äşgär etdi.

General Kasym Süleýmany Yrakda amerikan esgerleriniň ganyny dökdi we Günbatary arap kartalaryna baglaýan arteriýa damarlaryny ýolmaga girişdi. Donald Tramp ony hut Bagdatda öldürdi, ýöne üstünde oturan kartalarynyň takdyryny üýtgedip bilmedi. Eýran öz ýerleşýän sebitiniň möhüm ýurdy bolsa-da, Günbatara garşy halkara agdarlyşygyň başyny çekip bilmez. Beýle urgý üçin Moskwa, Pekin ýa-da şu ikisi ýaly inkubasiýa merkezi gerek.

Saddam Hüseyin halkara güýje we amerikan güýjüne garşy ýumruk salgady, soňra amerikan goşuny gelip, ýerliksiz bahalar bilenem bolsa Saddamyň režimini başyna ýumurdy. Muammar Kaddafy amerikan imperiýasynyň ejesini dula bakdyrды, amerikan uçarlary hem geldi-de, onuň ýatýan otagyny bombalady. Amerikan uçarlaryndan gorkusy tä öldürilýänçä ondan aýrylmady.

Günbatary çagşatmaga gönügen bu synanyşyklar gazaply we gandöküşiklidi, emma çäklidi, bärden gaýdýardy we uly, çykdaýly hemaýatkär bolup biljek inkubasiýa merkezinden binesipdi.

Syrly we giňiş, Napoleonyň janyny awudan, Fýureriň sülsadynyň biloňurgasyny ýazdyran Russiýanyň ululygyndaky ýurt arkasynda yokdy.

Geçen hepde dünýäniň Süleýmanynyň, Saddamyň, Kaddafynyň, Bin Ladiniň, Bagdadyň edenlerinden has howply hadysa şaýatlyk edendigini aýtsak öte geçdigimiz bolmaz.

Kim Çen Yn bu hadysa iň köp arzuw eden oýunjagyna gowşam çaga ýa-da uly ätiýaçlandyryş polisine eýe bolan urşujy ýaly begendi.

«Rus patyşasynyň» hamana size, raketalaryňyza, bombalaryňyza, uçarmansyz dolandyrylýan istrebitelleriňize mätäçligi bar ýaly siziň ýanyňyza gelip gitmegi oýun-oýunjak zat däl. Siziň ikitaraplaýyn goranyş şertnamasyna meňzeş şertnamaga gol çekmegi, size ýarag arsenalyňyzy modernizasiýalaşdyrjak tehnologiýanyň ýany bilen arza bahalar bilen ugurdaş azyk we nebit kömegini etmäge söz bermegi kiçi-kirim zat däl.

Birnäçe gün öň Demirgazyk Koreýada resmi saparda bolan Wladimir Putin 24 ýyl öň Demirgazyk Koreýa gelip giden Putine meňzänok.

Uzak wagtlap garaşdy, niýetini we pygyllaryny gizledi. Sowet harabasyndan we KGB-niň tunellerinden çykan ýaraly urşujy

günbatarly liderleri gözünü gapmagy başardy.

Entirekleýän Boris Ýelsiniň possunynyň aşagyndan çykan adamyň ýetirilen zyýany azaltmak, ykdysadyýeti düzetmek we Russiýa Federasiýasyny goramak bilen oňjagyny pikir etdiler.

Käte ony hoş, jana ýakymly we hyzmatdaşam tapdylar. NATO-nyň perzilerini ýurdunyň çäklerine tarap süýşürenlerinde Russiýa bilen deň slawýan ganyny göterýän Ukrainany özlerine meýil etdirenlerinde köne ýaralara duz basýandyklaryny kellerine-de getirmediler.

Gyzgyn seslenme döreden resmi sapar boldy. «Rus patyşasy» Günbatartň ee halkara sanksiýalarynyň jebir çekenini bolup izolirlenen we gyrakladylan režim bilen ýaranlygyny mälim etmäge geldi.

Düýpli ýadro arsenalynyň üstünde oturan, raketa satmagy we goňşularyny alada goýmagy pişedirn adam bilen soýuzdaş bolmaga geldi.

Myhman Kim Ir Seniň agtygy bilen ylalaşyk baglaşyp bilerin öýden Donald Trampy gözünü gapmagy başaran adamy goltugyna gysdy.

Edil Günbataryň rus ruhuny aňlama we Putiniň gizlin hyýalyny ýeke ok atmazdan özüni öldürmegi başarlardan Sowet Soýuzynyň aryny alma hyýalyny okama babatda sada bolşy ýaly, Tramp hem Kim bilen gatnaşyklarda sada boldy.

Putin Demirgazyk Koreýanyň yzysüre bir ýylyň içinde Si Szinpinini we Jo Baýdeni-de kabul eden Wýetnama bardy.

Wýetnam rus ýaraglaryna bil baglaýar, emma özi üçin howpuň ABŞ-dan däl-de, Hytaýdan abanýandygyna ynanyar.

Wýetnam tehnologiýa, infrastruktura, maýa goýumlary we syýahatçylyk pudaklarynda uly ösüşleri gazanmagyň pikirini edýär. Eýse rus myhmanynyň onuň başyny aýlamak üçin ulanjak zady barmy?

Bu ortada keserip duran uly sorag. Hytaý Günbatary gowşatmak isleýär. Emma global ykdysadyýete düýpden bagly ykdysadyýeti Günbatar ýaranlygy bilen çykdaýly garpyşygyň habarçysy bolan zarbasynda Putiniň ýanynda durmagyna mümkinçilik berýärmí?

Hytaý köp polýusly dünýäni döretmegiň hyýalyny edýär, emma ol muny Günbatar bilen çaknyşygyň derejesini galdyrmakda howlukmagymy ýa-da başga ýollar bilen agdarlyşygymy saýlap alar?

Kim Çen Ynyň «rus patyşasynyň» gujagyna oturmagynda rus ýaraglarynyň Wýetnamyň hytaý güýjüne garşy gitmegine

mümkinçilik bermeginde Hytaýyň bähbidi barmy?

Putiniň Gündogar Aziýada açan täze fronty Taýwanyň yzyna gaýdyp alynmagyny aňsatlaşdyrarmy ýa-da bu meseläniň komplikasiýalaryny artdyrarmy?

Putun iki ýyl öň Ukrainada we Ýewropa topraklarynda ilkinji perdesini açan rus «tupanynyň» ikinji perdesini Demirgazyk Koreýa we Wýetnam zyýaraty bilen açan ýaly bolup görünýärdi. Bu örän uly oýun. Howply oýun. «Rus patyşasy» Günbataryň gowşaklygynyň üstünde jedele girýär.

Downing köçesiniň onunjy belgili jaýynda oturan adamyň birnäçe günün dowamynda agdaryljakdygy aýdylýar. «Ýeliseýiň» hojaýyny saýlaw sazynyň ugruna yranýar.

Germaniýanyň kansleri adatdan daşary kynçylyklaryň bolup geýän döwründe özüni diýseň ümsüm alyp barýar.

ABŞ huşy dargap başlap başlan adam bilen garaşylmadyk öwrümlerini çaklamasy kyn adamyň arasynda saýlaw geçirmäge taýýarlanýar.

Birnäçe aý mundan öň «Sinwar tupany» Ýakyn Gündogary lertzana saldy, emma bu tupan gözegçilik astyna alnyp biler.

Putiniň tupany bolsa has düýpli we has howply.

Günbatarly generallar uly urşuň golaýlaşyp gelýändigini aýdýarlar.

Täze «şer halkasynyň» dörändigini aýdýarlar we ýarag arsenallaryny gözden geçirýärler. Olaryň arasynda Putiniň iki lagerli dünýä gaýdyp gelmegiň gapysyny açandygyny, Demirgazyk Koreýany we Eýrany göz öňüne tutup, galtaman döwletleriň baharyny-da öz ýany bilen bile getirendigini aýdýanlar bar.

Rus tupanynyň çäklerini çak etmek kyn.

Dünýäniň ykbaly Mao Szedunyň tagtynda oturan adamyň pähim-paýhasyna bagly.

Gassan ŞERBIL,

«Şarkul-Awsat» gazetiniň baş redaktory.

Duşenbe, 24.06.2024 ý. Publisistika